

## HET COLLEGE VAN ALGEMENE COMMISSARISSEN

Afgezien hiervan heb ik gemeend te mogen afgaan op de erkende bekwaamheden van prof. de Quay. Inderdaad ben ik daarin niet teleurgesteld. De ontvangst van de benoeming van prof. de Quay is allerwegen gunstig geweest<sup>1</sup> –

dat laatste was juist, want de Quay had in het bevrijde Zuiden een uitstekende naam, ook bij de meeste illegale werkers. Slechts in één opzicht hield Kruls rekening met de brief welke hij uit Londen had ontvangen: toen hij op 15 november het College van algemene commissarissen formeel bij verordening instelde, sprak hij van het 'Tijdelijke college'.

Ir. Boerma, lid van het college, was, gelijk reeds vermeld, algemeen commissaris voor de voedselvoorziening. Onder hem kwamen plaatselijke voedselcommissarissen te ressorteren. Boerma's apparaat ging na, wat in elke te bevrijden streek of plaats de eerste voedselbehoeften waren; deze werden dan aangevoerd door bemiddeling van de *Civil Affairs-Detachments* welke met de troepen oprukten. Boerma reorganiseerde voorts de Crisis-controle-dienst, benoemde een hoofdambtenaar voor de tuchtrechtspraak en gaf aan het Centraal transportbureau op, welke latere transporten naar welke plaatsen dienden te geschieden. Hij werkte met de verschillende instanties van het Militair Gezag uitstekend samen.

Dat gold ook voor het College van algemene commissarissen als geheel, welks arbeid door het Militair Gezag met veel waardering werd gevolgd. Het college riep een groot aantal instanties in het leven die de tegenhanger waren van die welke van '40 af van Den Haag uit waren opgericht: een aan- en verkoopbureau voor de voedselvoorziening, agrarische bedrijfsschappen, een aparte accountantsdienst, een dienst voor de prijsbeheersing, een centraal distributiekantoor en zeventien rijksbureaus voor handel en nijverheid. Zo hield de overheid dus een vaste greep op het gehele bedrijfsleven in het bevrijde Zuiden. Gegeven de schaarste aan grond- en hulpstoffen alsmede aan transportmiddelen was het noodzakelijk dat het gehele vergunningenstelsel dat ten dele al vóór maar vooral tijdens de bezetting was ingevoerd, gehandhaafd bleef. Dat had zijn nadelen. Een daarvan was dat het door de veelheid van instanties en de trage postverbindingen buitensporig lang kon duren voordat vergunningen werden verkregen om bepaalde goederen te gaan produceren; doordat het economisch dirigerend apparaat in Noord-Brabant werd gevestigd, kreeg bovendien het zakenleven in Zeeland en Zuid-Limburg het extra moeilijk. 'Alle belanghebbenden', zo rapporteerde begin maart '45

<sup>1</sup> Brief, 13 nov. 1944, van Kruls aan van den Broek (a.v., 328).